

Dokumentaristický seminář KDT v LS 2021/22

každé úterý v zimním semestru 16:30-18:55 v učebně 217 a současně online přes Teams:

https://teams.microsoft.com/l/meetup-join/19%3ameeting_N2NhOTcwMDUtZmYyOC00MjE5LTg3YWMTyY4MmY4ZWm3ZDJI%40thread.v2/0?context=%7b%22Tid%22%3a%223b0d7367-6f74-45ec-b99b-d962ddfc18d1%22%2c%22Oid%22%3a%2285477ef6-5d83-4a92-bf8d-a5b272862060%22%7d

střídají se v něm zajímaví dokumentaristé, kteří promítnou svůj film nebo pásmo ukázek ze své tvorby – hosta představí v dialogu současní pedagogové, doktorandi či absolventi KDT

účast studentů všech ročníků KDT je povinná

/15. 2. **schůze katedry:** novinky ve výuce KDT v LS 2021-22/

22. 2. **Lucie Králová – Zuzana Kirchnerová:** „Marie v hlavě“ (2022, 26') + ukázky z jejích hraných filmů přibližující její režijní metody – o prolínání prvků hraného a dokumentárního filmu, úskalí spolupráce s ČT a nastavování etických hranic

1. 3. **Alice Růžičková – Viliam Poltovič:** výběr ukázek z filmů „Kapka z poháru nesmrtelnosti“ (2001), „V kruhu znovuzrození“ (2004), „Romský král“ (2008), „Maestra Ayahuasca“ (2011) a „Zrcadlení tmy“ (2020)

8. 3. **Rudolf Adler – Roman Vávra:** „Svět pole Muchy“ (2020, 100')

15. 3. **Petr Kubica – Martin Vadas a Michal Lánský:** „KDO JINÉMU JÁMU Rudolf Slánský“ (2020, 87')

22. 3. **Lukáš Kokeš – Jan Látal:** „Tahle doba není pro nás“ (2021, 51', Jan Nedvěd) a „Paroubkové“ (2011, 35')

29. 3. **Vít Poláček – Jan Rendl:** 2 díly z cyklu Zakázaný Bůh „Věří tak, jak mu věří strana“ (2021, 26', Josef Vrana) a „Mučedník se smíchem na rtech“ (2021, 26', Adolf Kajpr)

5. 4. **Martin Řezníček – Martin Kohout:** „Hlasy pro prezidenta aneb Pokus o kontrarevoluci“ (2021, 105')

12. 4. **Jan Rousek – Ivo Bystřičan:** 2 díly z cyklu Industrie „Průmyslová revoluce“ a „Soukolí normalizace“ (2021, 2x 26')

19. 4. **Šárka Slezáková – Helena Třeštíková a René Plášil:** „René – Vězeň svobody“ (2021, 100')

Anotace filmů:

22. 2. **Lucie Králová – Zuzana Kirchnerová:** „Marie v hlavě“ (2022, 26') + ukázky z jejích hraných filmů přibližující její režijní metody – o prolínání prvků hraného a dokumentárního filmu, úskalí spolupráce s ČT a nastavování etických hranic

Zuzana Kirchnerová (*1978, Sokolov) vystudovala Právnickou fakultu UK a katedru režie na FAMU. Její absolventský film *Bába* (2008) vyhrál první cenu v sekci Cinéfondation na festivalu v Cannes. V posledních letech se věnovala zejména dokumentu. Pro Českou televizi připravila a natočila dva dokumentární seriály *Čtyři v tom* (2013) a *Pět statečných* (2018). V současné době připravuje hraný debut s názvem *Karavan*. Z další filmografie: *Bez konce* (2004), *Zadejte se* (2004), *Doma* (2004), *Naděje zítřka* (2006), *Collegium 1704: Velvyslanci hudebního baroka* (2017), *Queer: Takové normální rodiny* (2017), *Nemocnice v první linii* (2020), *Maďarská čítanka* (2021), *Karavan* (2022) více na https://www.idnes.cz/kultura/film-televize/zuzana-kirchnerova-karavan-cannes.A210524_115132_filmvideo_spm a <https://www.zenozenach.cz/zuzana-kirchnerova-hrany-a-dokumentarni-film-uplne-nerozlisuju/>

Anotace filmu „Marie v hlavě“: film ČT v předpremiéře – portrét Marie, mladé ženy, která již více než deset let hledá samu sebe uprostřed českého psychiatrického systému.

1. 3. **Alice Růžičková – Viliam Poltikovič**: výběr ukázek z filmů „Kapka z poháru nesmrtelnosti“ (2001), „V kruhu znovuzrození“ (2004), „Romský král“ (2008), „Maestra Ayahuasca“ (2011) a „Zrcadlení tmy“ (2020)

Viliam Poltikovič (*1958, Praha) studoval na Katedře dokumentární tvorby na FAMU (1979-84). Před rokem 1989 točil filmy s psychologickou a sociologickou tematikou a pracoval jako skladník, po roce 1989 se zaměřuje na dokumentární filmy s převážně duchovní tematikou. Pracuje i jako kameraman, fotograf a píše knihy. Dosud natočil přes 170 filmů a pracuje zejména pro Českou televizi. V současné době žije v malé vesničce u Prahy. Z filmografie: Sarvamangalam (1999), Kapka z poháru nesmrtelnosti (2001), V kruhu znovuzrození (2004), Romský král (2008), Maestra Ayahuasca (2011), Brána smrti (2014), Z temnoty duše... světlo (2017), Příběh tantry (2020), Zrcadlení tmy (2020). Podrobné info na <https://www.poltikovici.com/>

Anotace filmu „Kapka z poháru nesmrtelnosti“ (2001, 57'): Jen jednou za 144 let nastává správná konstelace hvězd pro největší duchovní slavnost na světě. Odehrává se v Indii na soutoku posvátných řek Gangy a Jamuny. Říká se jí Mahákumbhaméla neboli Velká slavnost poháru. Ta poslední proběhla v lednu a únoru roku 2001 a sešly se tu milióny poutníků, asketů, jóginů, sádhuů, divotvorců, mudrců. Všichni zde podstoupili očistnou koupel a na hlavní den Mahákumbhamély přišlo neuvěřitelných 30 miliónů lidí. Je to bezesporu největší a nejbizarnější setkání lidí, jaké se kdy konalo. Přitom vše proběhlo v atmosféře vnitřního klidu, radosti a povznesení – tím se Mahákumbhaméla stává velkou výzvou lidstvu na prahu třetího tisíciletí.

Anotace filmu „V kruhu znovuzrození“ (2004, 59'): Hlavním motivem hodinového dokumentu je pouť kolem hory Kailás, který je nejposvátnější horou Asie. Je posvátný pro buddhisty, hinduisty, džinisty a bönisty. Kailás má tvar pyramidy, na každou světovou stranu pod ním pramení velká asijská řeka, je považován za osu vesmíru, střed světa. Kailás se nachází v západním Tibetu a cesta kolem něj představuje psychicky i fyzicky nejnáročnější náboženskou pouť na naší zemi. Poutní okruh symbolizuje etapy života, smrti, stavu mezi smrtí a dalším zrozením a etapu nového života. Prostřednictvím poutníků poznáváme nejen běžný život Tibeťanů – vesničanů, nomádů, ale hlavně jejich duchovní pojmání světa a jejich bytí v něm. Duchovní hodnoty v životě Tibeťanů totiž jednoznačně převyšují hodnoty materiální. Pozoruhodný a pro nás inspirující je tibetský koncept smrti. Tibeťané se během života na smrt připravují, zbavují se strachu z ní a berou ji jako šanci, předěl k novému a lepšímu životu v nekonečném koloběhu existencí v různých sférách bytí. Stejně tak inspirující je postoj každého Tibeťana – ví, že šťastný bude jen tehdy, když budou šťastní všichni kolem, a proto soucítí se všemi bytostmi.

Anotace filmu „Romský král“ (2008, 59'): Fascinující proměny osudů Romů v chudých osadách na Slovensku ve volném pokračování snímku Stěhování osady po 17 letech. K hlavním motivům patří integrace do majoritní společnosti, rasismus, lichva, nezaměstnanost, populační exploze, emigrace, vliv moderních křesťanských církví a pozoruhodné osudy a životní peripetie hlavních představitelů filmu – Gejzy Horvátha a jeho rodiny. V osadě, jež filmu dominuje, se od prvního natáčení počet romských obyvatel zdvojnásobil, neromské obyvatelstvo se stalo menšinou, zastupitelstvo je ryze romské a řeší problémy s nezaměstnaností, s placením inkasa i s bytovou výstavbou (v jedné malé místnosti žije i 30 lidí). Odvážnější Romové odjíždějí do Anglie, současně se však objevuje i další prvek – misionáři nových křesťanských církví, mezi něž patří i romští pastoři, dokázali Romy přesvědčit, že Bůh je všude, a pokud nechtějí po smrti do pekla, ale do Nebe, za Ježíšem, musí následovat jeho život i jeho zákony. Proměna tisíců Romů je neuvěřitelná – konec s alkoholismem, kriminalitou, lichvou, promiskuitou, násilím.

Anotace filmu „Maestra Ayahuasca“ (2011, 76'): Veliká Amazonie skrývá mnohá tajemství. A amazonští šamani nás překvapují svými schopnostmi a svým poznáním. Dokážou léčit i tzv. nevyléčitelné nemoci, protože přímo komunikují s rostlinami, které jim samy říkají, jak léčebně působí. Místní šamani dokážou vystoupit ze svého těla, cestovat po Zemi i vesmíru, můžou si stáhnout jakoukoli informaci, poznat cokoli, co je zajímavé. Klíčem k tomu je ayahuasca, tajemná liána, jejíž odvar člověka nejen vyléčí a pročistí na všech

úrovních, ale dává i poznání čehokoli v tomto světě i ve světech dosud nepoznaných, otevírá dveře do jiných dimenzí... S ayahuascou se ve filmu setkáme nejen prostřednictvím šamanů a jejich práce, ale i díky různým odborníkům a lidem, pro které znamená s ničím neporovnatelnou zkušenost. Film zároveň poukazuje na vážné ohrožení Amazonie a jejích obyvatel. O tom, jak nemilosrdně tam postupují těžbařské společnosti, se mluví v médiích jen ojediněle.

Anotace filmu „Zrcadlení tmy“ (2020, 89’): Pobyt ve tmě rozkryl Jaroslavu Duškovi vnitřní svět, na který ve filmu navazují setkání s inspirujícími bytostmi a místy. Poznání, že náš svět je naučená realita, kterou můžeme měnit, podpoří udivující návštěva CERNu, koupání v zamrzlé řece, setkání s divokou delfínici v Irsku, s dětmi, které vidí i se zavázanýma očima, s čistou podivuhodnou přírodou a dolmeny Korsiky, s veselými Maory, pilnými včelami a další. S lehkostí a humorem Jaroslava Duška vstoupíme do vnitřního klidu a harmonie, kde nejsou obavy a strach, kde žije především radost a svoboda.

8. 3. Rudolf Adler – Roman Vávra: „Svět pole Muchy“ (2020, 100’)

Roman Vávra (*1965, Praha) vystudoval Vysokou školu ekonomickou a zajímal se o žurnalistiku. Náhoda jej však nakonec nasměrovala po roce 1989 na FAMU, kde strávil celkem devět let a absolvoval katedru dokumentu. Už během studií začal v roce 1992 spolupracovat s Českou televizí a natáčet v její produkci své první snímky. Specializuje se především na dokumentární tvorbu. V polovině 90. let zaujal například svérázným portrétem HROBNÍKA (1994) či dokumentem BOJOVNÍCI (1995), o partě sekáčů, potírajících plevel bolševník. V roce 1998 režíroval svůj první hraný film – povídkovou komedii CO CHYTNEŠ V ŽITĚ, za který byl nominován na pět Českých lvů a získal ceny na řadě mezinárodních festivalů. Ocenění se dočkal i jeho další celovečerní dokument BOJ O ŽIVOT (2000), na němž spolupracoval s Miroslavem Jankem a Vitem Janečkem. Tento snímek byl zároveň prvním porevolučním dokumentem uvedeným do běžné kinodistribuce. Roman Vávra je také několikanásobným držitelem Ceny českého literárního fondu nebo Ceny Pavla Juráčka. V roce 2003 natočil v česko-slovensko-německé koprodukcí pohádku ČERT VÍ PROČ a 2010 pohádku ŠKOLA PRINCŮ. Vávra není pouze režisérem, ale na svých filmech se často podílí i jako scenárista, kameraman či střihač. A sem tam si zahraje i menší roli. Režuruje také na divadle. Z další filmografie: Ivan Havel: Pozdní sběr (2013), Kronika králů (2015), Jako bychom dnes zemřít měli (2016), 2 díly v cyklu ČT Rudí prezidenti (2018), Klackovitý architekt Martin Rajniš (2018), Jiří Bělohávek: Když já tak rád diriguju (2019), Svět podle Muchy (2020), 2 díly v cyklu ČT Generálové (2021).

Anotace filmu „Svět podle Muchy“: Dokumentární film režiséra Romana Vávry o osudu Alfonse Muchy, geniálního kreslíře a selfmademana, jehož sláva se zrodila takřka přes noc. Jeho plakáty, užité umění a obrazy se staly světoznámé. Přesto neváhal opustit Paříž na vrcholu svého úspěchu, aby uskutečnil svůj umělecký sen – monumentální dílo pro svůj národ. Umělecký odkaz Alfonse Muchy má dvě tváře – tu celosvětově zpopularizovanou v podobě plakátů a jeho dekorativních prací z oblasti užitého umění, a druhou, známou nám v ČR, v podobě bolavého sporu o osud Slovanské epopeje. Příběh Alfonse Muchy vypráví syn Jiří, který zpracovává jeho paměti a psaním se vyrovnává s odkazem svého otce. Jiří Mucha se pohybuje v prostorách starobylého bytu na Hradčanském náměstí, který je plný odkazů na Alfonse Muchu. Archivní dokumenty, mezi kterými je i několik dosud nikdy nepublikovaných, je korespondence a Muchovy nevydané paměti, které sepsal ve 30. letech minulého století. Realizace doku-drama je možná díky spolupráci s Nadací Alfonse Muchy a dalšími filmovými archivy po celém světě. Odborné zázemí filmu tvoří přední světoví odborníci na Muchovu tvorbu. Natáčelo se na jaře a v létě 2019 v České republice (například v bytě na Hradčanském náměstí v Praze, kde dlouhá léta žil Alfonsův syn Jiří Mucha), v Paříži, Japonsku a v USA. Další info najdete na https://www.denik.cz/spolecnost/roman-vavra-2020.html?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=web-dsa&utm_content=search&gclid=Cj0KCQiAi9mPBhCJARIsAHchl1zclleA0BJ16jXfWkmcvFpwq24A6k7JXp1PvFgeZtOfWTDPd701dylaAnvGEALw_wcB

15. 3. Petr Kubica – Martin Vadas a Michal Lánský: „KDO JINÉMU JÁMU Rudolf Slánský“ (2020, 87')

Martin Vadas (*1953, Praha) je český dokumentarista, režisér, kameraman a producent, angažovaný ve věci poznání nacistické a komunistické totalitní minulosti na území bývalého Československa. V letech 1974-80 studoval FAMU, 1980 absolvoval obor filmový a televizní obraz, v letech 1980-2002 působil jako pedagog katedry dokumentární tvorby FAMU. V roce 1992 byl šéfredaktorem Redakce zpravodajství ČST. Do jeho filmografie patří celovečerní absolventský film *Petra Nýdrleho a Martina Vadase Evžen mezi námi* (FAMU 1981/FSB 1991) s Janem Krausem v hlavní roli, dokumentární film *Diagnóza 90 aneb malé české a slovenské rituály* (1991), dokument *Země bez hrdinů, země bez zločinců* (1996), dokument *Pravdě podobný příběh Vladimíra Hučina* (2006), či unikátní rekonstrukce procesu s *Miladou Horákovou a spol.* dokumentární série *Proces H* (10x 52 min., 2009), celovečerní dokumentární film *Nízká Vysoká hra* (2014). Je též režisérem pětadvaceti dílů zábavně-satirické hrané série *Dvaadvacítka v hlavních rolích* s *Josefem Hrubým, Janem Krausem a Jiřím Ornestem* (ČT, 1997-99), dramaturgoval dokumentární film *Kristýny Vlachové Řekl jsi ďáblu ne?* (1992) a dokument *Vladimíra Mertý Veselý starobinec Sváti Karáska* (1998). Byl výkonným producentem dokumentárního filmu *Dlouhý srpen Jiřího Krejčíka, režiséra Jiřího Krejčíka* (2012). Jako kameraman spolupracoval s režiséry *Markem Šebestákem* (*Art Centrum*), s *Janou Ševčíkovou* (*dokumenty Piemule, Jakub, Opři žebřík o nebe*), s *Vladimírem Mertou* (*dokumenty Invaze 1988, Bugrband 1995, Mezi ploty 1995, Mišpacha je rodina 1996, Ozvěny ženské duše 1997, Tajná řeč těla 1998, Proměny Bokomary 1998, Veselý starobinec Sváti Karáska 1998, Jsem Žid a zdráv 2003, Buď anebo o knize života písničkáře K. 2009, Vnitřní zrak – slyšíci ruce zvukaře Pavla 2009, trilogie Šedá zóna - 3x 52 min. 2013*), s *Marií Šandovou* (*Fotograf v zahradě 2000, Velká voda 2003, Proměna údolí (Radlice) 2008, Zahojené jizvy – Renata má vlastní adresu 2009, Nevíš dne ani hodiny – knihovnice Jana trenérkou paměti 2009, Vzkaz Evy Jiříčné 2010, PRÉSENCE À DIEU - La vie cistercienne a Sept-Fons 2014, Muzeum Nadace Louis Vuitton a Bois de Boulogne Paris 2015, Město Člověk Strom 2020, Zrcadlo baroka – Mariánská Týnice 2020*), s *Romanem Buxbaumem* (*Fotograf Mirek Tichý 2005, Tarzan v důchodu 2008*), s *Kristinou Vlachovou* (*Zpráva o Králi Šumavy 2000, Věž smrti 2002, Dračí setba – Šestnáct let od r. 1989 2006*), s *Jiřím Krejčíkem* (*ad. Martin Vadas je členem Českého filmového a televizního svazu FITES od roku 1990, v letech 2000 až 2001 byl členem VV FITES, od roku 2012 působil jako místopředseda VV FITES a v roce 2014-2021 byl předsedou VV FITES. Od 2021 opět místopředsedou.*

Z další filmografie: *Nevstoupíš dvakrát do téže továrny* (1991), *Otec, matka a Michael* (1992), *Americký zápisník Vladimíra Mertý* (1994), *Příběh Marty Ch.* (1994), *Alois mezi námi* (1994), *Zpráva o cestě za tlustou čáru* (1994), *Cesty do nebe* (1996), *Cesty Zdeňka Mácala* (1999), *Příběhy Zálezlic* (2003), *Těla nevydávat* (2011), *Nízká Vysoká hra* (2014), *Cesty dětí* (2015), *KDO JINÉMU JÁMU Rudolf Slánský* (2020). Více na https://cs.wikipedia.org/wiki/Martin_Vadas, <https://www.respekt.cz/tydenik/2009/37/filmy-ktere-pali> a https://www.ustrcr.cz/wp-content/uploads/2019/01/PD_4_18_s66-77.pdf

Michal Lánský (*1967, Praha) v letech 1988-93 studoval na pražské FAMU na Katedře dokumentárního filmu. V 90. letech pracoval v reklamních agenturách *MCannEricsson* a *Young&Rubicam* jako art director. S režisérem *Davidem Ondříčkem* spolupracoval na třech filmech *Samotáři* (2000), za nějž byl nominován v kategorii nejlepší střih, *Jedna ruka netleská* (2003) a *Grandhotel* (2006). Dlouhodobě spolupracoval také s režisérem *Janem Němcem*, stříhal jeho filmy *V žáru královské lásky* (1990), *Noční hovory s matkou* (2000), *Krajina mého srdce* (2002), *Toyen* (2005), *Holka Ferrari Dino* (2009). Dále se podílel mimo jiné na filmech *Intrusion* (2003, *Artemio Benki*) nebo *Shut up and shoot me* (2005, *Steen Agro*). Kromě střihu filmů se věnuje i střihu reklam a hudebních videoklipů. V současnosti je externím pedagogem na pražské FAMU. V roce 2012 získal Českého lva za nejlepší střih ve filmu *Ve stínu* (r. *David Ondříček*) a v roce 2017 znovu tentokrát za film *Špína* (r. *Tereza Nvotová*). Více na <https://mam.cz/zpravy/2007-06/reklama-je-zacyklena-v-ikonach/>

Anotace filmu „KDO JINÉMU JÁMU Rudolf Slánský“: Dokumentární film Martina Vadase vypráví životní příběh Rudolfa Slánského (nar. 31. 7. 1901 v Nezvěsticích – popraven 3. 12. 1952 v Praze, věznice Pankrác), bývalého generálního tajemníka Komunistické strany Československa. Jeho život se na nátlak J.V. Stalina se schválením Politbyra ÚV KSČ a předsedy Klementa Gottwalda uzavřel popravou po vykonstruovaném politickém procesu, který historik Karel Kaplan nazval *Nejkrvavějším politickým procesem*. Komunistická strana si tak popravila svého nejzdatnějšího, nejvěrnějšího a nejúspěšnějšího funkcionáře a deset dalších.

Rudolf Slánský po roce 1945 mimořádně aktivně rozvíjel a organizoval členskou základnu KSČ až k počtu 2 300 000 členů v r. 1951, nejbližší spolupracovnící v této oblasti mu byla Marie Švermová. Slánský organizoval tzv. "zostřování třídního boje", umně, nemilosrdně a nezákonným způsobem likvidoval politické konkurenty a podílel se dokonce i na vykonstruovaném "hledání nepřátel uvnitř strany", které ho samotného nakonec stálo i život, když byl na vrcholu svých životních sil. Komunisté svou zavražďovací a obětní akci nazvali *Proces s protistátním spikleneckým centrem Rudolfa Slánského*. Konal se před senátem státního soudu v Praze na Pankráci od 20. 11. 1952. Po týdenním inscenovaném jednání státního soudu v Praze, po celonárodní komunistické kampani za účelem mobilizace mas, po diskreditaci obžalovaných prostřednictvím rozhlasu, tisku i schůzí organizovaných na pracovištích i ve školách, které zavalily soud svými peticemi a dopisy, kterých bylo více než 10 500. V nich „pracující“ a školáci žádali přísné potrestání zrádců, nebo rovnou popravu všech obžalovaných. Předseda senátu JUDr. Jaroslav Novák 27. 11. vyhlásil rozsudek o vině obžalovaných a vynesl kromě třech doživotních trestů i 11 trestů smrti, které byly 3. 12. 1952 vykonány. Dokumentární film *KDO JINĚMU JÁMU Rudolf Slánský* využívá v Panenských Břežanech 15. 3. 2018 nalezené archivní filmy štábu Zpravodajského filmu režiséra Přemysla Freimana, který své 4 díly filmu *Proces s protistátním spikleneckým centrem Rudolfa Slánského* (1953) v celkové délce 7 hod 28 min natáčel pro vedení KSČ. Díky těmto záznamům může být náš dokument mj. i filmově přesvědčivou – řečeno opět s historikem Karlem Kaplanem – „Zprávou o zavraždění generálního tajemníka“. Dokumentární film *KDO JINĚMU JÁMU Rudolf Slánský* byl v roce 2021 nominován na Českého lva České filmové a televizní akademie v kategorii dokumentární film. Více na <https://www.youtube.com/watch?v=1EaAuJ7a9gQ>

22. 3. Lukáš Kokeš – Jan Látal: „Tahle doba není pro nás“ (2021, 51', Jan Nedvěd) a „Paroubkové“ (2011, 35')

Jan Látal (*1980, Praha) absolvent Katedry mediálních a interaktivních studií Literární akademie Josefa Škvoreckého v Praze a Katedry dokumentární tvorby FAMU v Praze. Zakládající člen Družiny, kreativního studia zabývajícího se tvorbou veřejně prospěšných kampaní. Ve svých dokumentárních filmech hledá nové možnosti obsahového i formálního vyjádření. Autor prvního českého dokumentárního filmu natočeného 3D kamerou. Syn předního českého restaurátora Jiřího Látal, bratr výtvarnice Mariany Alasseur a vnuk etnografky a fotografky Jeleny Látalové (1921–2003). Scénář „Hra o světlo“, který napsal s Ondřejem Cihlářem, byl v roce 2021 oceněn Filmovou nadací. Z filmografie: *Kde domov můj?* (2010), *Jeden den v životě* (2012 cena za režii na festivalu FAMUfest), *Lepší život* (2012), *Paroubkové* (2011), *Expremiéři – díly Stanislav Gross – upřímně* (2014 cena za nejlepší dokument na FAMUfestu) a *Jiří Paroubek – 40 tváří* (2014), *Česká pivní válka* (2014), *Kmeny – díly Hipsteři a Rainbow* (2015), *Tahle doba není pro nás* (2021).

Anotace filmu „Tahle doba není pro nás“: Intimní portrét písničkáře Honzy Nedvěda, který v letošním roce oslavil 75. narozeniny... Režisér Látal sledoval stárnoucího hudebníka Jana Nedvěda na jeho možná posledním turné. S písničkářem, který se cíleně straní médií, se mu během několika let podařilo navázat intenzivní vztah a Nedvěd ho pustil do své skladatelské kuchyně – dřevěné boudy vedle své chatky u Berounky, v které skládá své písně. Diváci tak v přímém přenosu uvidí, jak Honza Nedvěd píše texty, komponuje a přemýšlí o hudbě. Tato kontemplace pak režisérovi slouží jako odrazový můstek k názorům Jana Nedvěda na aktuální politické dění, na stárnutí a vztahy obecně. Nedvěd se ve filmu vydává proti proudu času na chatu do Luk pod Medníkem, kde prožil jako tramp své dětství a kde napsal své první písničky. Chata, kterou Nedvěd před lety daroval svému synovi, je v dezolátním stavu. Ve filmu zobrazuje metaforu rozkladu hodnotového systému, který Nedvědova generace vyznávala a který dnes mizí společně s ní. Proto se film jmenuje *Tahle doba není pro nás*. Dalším rámcem filmu jsou rozhovory s několika muzikanty jako je Xavier Baumaxa, Mucha nebo Vilém Spilka, kteří Nedvědovy písně parodují a přepracovávají. Režisér tak divákům nabízí zajímavou a vtipnou reflexi hudební tvorby Jana Nedvěda.

Anotace filmu „Paroubkové“: Film pátrá po důvodech negativního mediálního obrazu Jiřího Paroubka. Někdejší předseda sociální demokracie a český premiér byl některými médii a internetovou komunitou zesměšňován a šeredně karikován jako ztělesnění zla a odporná postava, která vede zemi do záhuby. Režisér si vytiskl jeho nejnámější zpodobnění a vydal se ptát novinářů, technařů i samotného politika.

29. 3. Vít Poláček – Jan Rendl: 2 díly z cyklu Zakázaný Bůh „Věří tak, jak mu věří strana“ (2021, 26', Josef Vrana) a „Mučedník se smíchem na rtech“ (2021, 26', Adolf Kajpr)

Jan Rendl (*1977, Praha) vystudoval dokumentární tvorbu na FAMU. Film *Láska z kláštera* (2015) je jeho absolventským snímkem. Na MFDF Ji.hlava se promítaly jeho filmy *Zkušenost exorcisty* (2011) a *Poslední "V" Václava Havla* (2012). Více o jeho pohledu na duchovní věci a film v pořadu ČT „Průvan“ <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10624368437-pruvan/320294340020008/>

Anotace cyklu „Zakázaný Bůh“: Cyklus "Zakázaný Bůh" přináší třináct příběhů, které dokumentují dějiny střetu katolické církve s komunistickým režimem v Československu v letech 1945-1989. Režie jednotlivých dílů se ujala skupina šesti režisérů, uvádí Hana Orošová z ČT: „*Série vypráví v dramatickém oblouku konkrétní příběhy a jejich prostřednictvím přibližuje zkoumané historické fenomény a politické změny. Kromě málo známých archivních materiálů se podařilo tvůrcům získat i cenná svědectví aktérů historických událostí.*“ „*Nejde o to vyprávět izolovaný příběh československé katolické církve, ale vnímat ji jako součást celosvětového dění a myšlenkových proudů,*“ zamýšlí se kreativní producentka Jiřina Budíková a dodává: „*Většina dílů pak ukazuje konkrétní fenomén v kontextu života výrazné osobnosti církve, a to jak v pozitivním, tak negativním slova smyslu. Vždyť i v církvi jsme se setkali například s kolaborací.*“ Hned první díl ukazuje, že církev po skončení druhé světové války čeká nelehké období. Komunisté připravují převzetí moci a kněží jim stojí v cestě. To je i příběh jezuita a publicisty Adolfa Kajpra, který byl za svoje názory vězněn nacisty i komunisty, a nakonec zemřel ve věznicí v Leopoldově. Kázal, psal články, vyjadřoval se k aktuálnímu politickému dění. Kritické články, které vydával, byly komunistům terčem v oku. Jeho činnost postupně omezovali a v roce 1948 ho uvěznilo a odsoudilo za velezradu. Tvůrci mapují období, kdy se komunistický režim postupně vypořádává nejen s kněžími, ale i katolickými intelektuály, řeholníky a jeptiškami. „*Katolická církev, za protektorátu pronásledovaná, vyšla ze střetu s nacismem jako morální autorita, a to se komunistům nehodilo,*“ doplňuje kreativní producentka Jiřina Budíková. Diváci si mohou připomenout nejen takové morální autority katolické církve, jako byl kardinál Josef Beran, který zemřel v nedobrovolném exilu ve Vatikánu, ale i postavy problematické, jako byl politik a kněz Josef Plojhar nebo biskup Josef Vrana, představitel *Pacem in terris*. „*Pro mě byl nejvíce objevený a dojemný příběh Františka kardinála Tomáška, který se navzdory odmítavému postoji k Chartě 77 stal symbolem usmíření církve s národem v listopadu 1989 prostřednictvím svatořečení Anežky České. Jeho osudem se také celý cyklus uzavírá,*“ dodává dramaturgyně Nora Obrtelová.

5. 4. Martin Řezníček – Martin Kohout: „Hlasy pro prezidenta aneb Pokus o kontrarevoluci“ (2021, 105')

Martin Kohout (*1984, Praha) doktorand a absolvent dokumentaristiky na FAMU dříve absolvoval obor sociologie na FF UK a tématem jeho diplomové práce byla kuponová privatizace. Na MFDF Ji.hlava byly uvedeny jeho studentské filmy *JUDr. Michal Danišovič* (2010) o příslušníkovi VB, který zodpovídal za policejní zásahy během sametové revoluce, *Neviditelná ruka trhu: Privatizace Barrandova* (2012) a *Česká cesta* (2015). V roce 2016 založil spolu s *Jakubem Wagnerem* produkční společnost *GPO Platform*, zaměřenou na výrobu autorských dokumentárních filmů, krátkometrážní tvorbu, podporu a výrobu filmových debutů, experimentálních filmů, videoartů.

Anotace filmu „Hlasy pro prezidenta aneb Pokus o kontrarevoluci“: Martin Kohout se ve své provokativní mozaice názorů z různých stran politického spektra zamýšlí nad tím, kam se vytratily ideály listopadu 1989 a někdejší pocit pospolitosti. Postupující fragmentarizaci české společnosti se snaží pochopit skrze dvě nedávné události. Jak parlamentní volby v roce 2017, tak následná přímá volba prezidenta zviditelnily, že v tuzemsku dnes chybí shoda i na těch nejzákladnějších pojmech, jako jsou „svoboda“ nebo „demokracie“. Různí se zdroje obav, představy o budoucím směřování země i národní mýty, o něž se osobnosti kulturního a politického života i nespokojení voliči opírají. „*Jedna z metod toho filmu je, abychom se podívali na druhou stranu. Nejen říkat, že je to s tou demokracií špatné a že lidi ovládá populismus.*“ Analytická dokumentární esej se snahou porozumět důvodům rozdělení společnosti na půdorysu parlamentních a prezidentských voleb. Film je volně inspirován románem Karla Krause *Poslední dnové lidstva*. Režisér Martin Kohout s

několika štáby zaznamenával dění v české společnosti za posledních pět let v kontextu Evropské unie, uprchlické krize, brexitu. Od demonstrací přes zákulisí volebních štábů k rozhovorům s intelektuály. Krize vzdělanců je nejvíce patrná na oslavách chartistů nebo 30 letého výročí od sametové revoluce. Zcela nekritická sebereflexe na jedné straně a rasový extremismus na straně druhé. Více na https://www.lidovky.cz/orientace/kultura/lide-nevolili-zemana-aby-znicili-demokracii-rika-dokumentarista-martin-kohout.A211108_103840_In_kultura_jto

12. 4. Jan Rousek – Ivo Bystřičan: 2 díly z cyklu *Industrie*, „Průmyslová revoluce“ a „Soukolí normalizace“ (2021, 2x 26')

Ivo Bystřičan (*1980, Frýdek-Místek) vystudoval sociologii a sociální politiku – sociální práci na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně a dokumentární tvorbu na FAMU. Pracoval jako filmový komentátor, šéfredaktor časopisu *Nový Prostor*, videoreportér týdeníku *Respekt*, sociolog v neziskovém sektoru a analytik ve Výzkumném ústavu práce a sociálních věcí. Věnuje se zejména režii dokumentárních filmů. Debutoval celovečerním filmem *Dál nic* (2014), následovaly snímky *Mých posledních 150 000 cigaret* (2013), *Blízký soumrak* (2015), *Zločin pana Chytila* (2014), *Masa* (2016) nebo televizní cyklus *Dějiny neposlušnosti* (2017). Jeho autorské filmy promítaly festivaly v Číně, Izraeli, Kanadě, Brazílii, Španělsku a dalších zemích. Spolupracuje s ČT jako dramaturg dokumentární tvorby.

Anotace cyklu „Industrie“: Dokumentární cyklus *Industrie* vypráví neznámý příběh průmyslových dějin českých zemí od prvních manufaktur 18. století až po robotizované továrny 21. století. Na osudech jednotlivých továren z různých průmyslových odvětví ukazuje, jak sociální fenomény, politické ideologie a nové technologie ovlivňovaly vývoj českého průmyslu. Cyklus zachycuje počátky kapitalismu a jeho proměny, přitom opravuje mýty, které si kapitalismus sám o sobě vytvořil. Ukazuje komplexní příčiny komunistického ekonomického krachu a končí problémy, do kterých český průmysl po roce 1989 dostala transformace a globalizace... Dokumentární cyklus se vydá do bohatých a audiovizuálně neprozkoumaných dějin českého průmyslu od období průmyslové revoluce po současnost. V atraktivním pojetí založeném na exteriérech a interiérech spolu s rozsáhlými filmovými a fotografickými archivy v průběhu jednotlivých kapitol bude cyklus odkrývat vznik průmyslové struktury, zrod významných firem, prozkoumávat klíčové průmyslové podniky a jejich vývoj, hledat podstatné vynálezy a inovace, představovat klíčové osobnosti průmyslu i relevantní politiky a zejména nedílně související sociální dějiny. Za pomoci předních historiků a historiček hledá *Industrie* odpovědi na otázky, jak se lidé z nevolnického venkova naučili pracovat v továrnách, odkud se vzali lidé s know-how při jejich zakládání, kde se vzal kapitál nutný pro jejich výstavbu a proč vznikl kapitalismus, jak dělníci zapříčinili vznik sociálního státu, proč inovacím v průmyslu prospěla válka, jak se bankám podařilo řídit dění ve státě, jakým způsobem se na pozadí průmyslu proměňovala role žen ve společnosti, kdy si lidé začali všimnout vlivu průmyslu na životní prostředí, proč měl komunistický režim největší konflikt zrovna s dělnickou třídou nebo proč byla porevoluční transformace průmyslu tak trnitá. Více na <https://a2larm.cz/2021/12/kdyz-se-spoji-pracujici-vznika-sila-ktera-meni-dejiny-pripomina-serial-industrie/> a <https://vltava.rozhlas.cz/industrie-ukazuje-jak-sel-cas-s-prumyslem-chtel-jsem-udelat-socialne-citlivou-8596096>

19. 4. Šárka Slezáková – Helena Třeštíková a René Plášil: „René – Vězeň svobody“ (2021, 100')

Helena Třeštíková (*1949, Praha) vystudovala režii na FAMU (1974). Na sklonku roku 1990 spoluzaložila *Nadaci Film & Sociologie* a v roce 1994 *Nadaci Člověk a čas*. Časosběrnou metodu rozvíjí už od svého školního filmu *Živá voda* (1972). Natočila přes čtyřicet dokumentů, většinou s tematikou mezilidských vztahů, sociálních problémů a ženské otázky, například *Sladké století* (1998 – cena za nejlepší dokument na MFF KV) či obdobně koncipované *Ženy na přelomu tisíciletí* (mj. portrét narkomanky *V pasti*, 2001 – Zvláštní uznání na MFF KV). Časosběrné cykly: *Řekni mi něco o sobě* (od roku 1989) a *Manželské etudy* (1987–2006). V Karlových

Varech byly uvedeny také časoběrné dokumenty Marcela (2006), René (2008 – oceněn Evropskou filmovou akademií Prix Arte za nejlepší evropský dokument), Katka (2010) a Soukromý vesmír (2012).

René Plášil (*1971, Praha) nenapravitelný kriminálník, který od svých 16 let trávil život ve vězení nebo nápravném zařízení. Vyvrhel s vysokým IQ kašlající na společnost, který se nikdy nepoučil ze svých činů. Nebo snad člověk, jež se narodil ve špatné době na špatném místě v rodině nejevící o syna dostatečný zájem. Ať už pomineme jedno nebo druhé, René, hlavní postava stejnojmenného časoběrného dokumentu Heleny Třeštíkové, který byl od sedmnácti let sledován její filmovou kamerou na své cestě mezi vězeními a krátkými pobyty na svobodě. Kamera ho v roce 2008 opouští v jeho sedmatřiceti letech, tedy přesně o dvacet let později, jako nemocného člověka, muže stále se pohybujícího na hraně zákona, který napsal a publikoval knihy „Běžec na trati K...” (1998) a „Bohové s.r.o.” (1999). Viz <https://www.denik.cz/film-a-televize/rene-plasil-nikomou-neradim20090319.html>

Anotace filmu „René – Vězeň svobody“: Po syrově autentickém portrétu René (2008), přichází Helena Třeštíková s dalším svědectvím o životě nenapravitelného delikventa i bystrého glosátora v jednom. Otisk doby, milostné vztahy i naděje na řádný život zůstávají hlavními tématy jednoho z unikátních časoběrných projektů přední české dokumentaristky. Nejnovější dokument Heleny Třeštíkové byl na IDFA 2021 v Amsterdamu vybrán do renomované a divácky oblíbené sekce Masters odhalující zbrusu nové dokumenty světové uznávaných autorů. Třeštíková potkala Reného ve vězení pro mladistvé v jeho osmnácti letech, letos mu bylo padesát, dohromady ho tak s kamerou sledovala neuvěřitelných třicet dva let. Zatímco v původním filmu to vypadalo, že nenapravitelný recidivista René souzený především za krádeže se ve vězení cítí jako doma, s blížící se padesátkou jakoby dospívá a bilancuje. A především zjišťuje, že i jeho život je příliš krátký na to, aby ho celý strávil za mřížemi. Dokument „René – Vězeň svobody“ ukazuje další dobrodružství jednoho z neznámějších českých vězňů, v současnosti na svobodě, od premiéry prvního filmu až doposud. „René je stále mimořádně zajímavá postava. Charismatický rebel, který je autentický a umí skvěle reflektovat svět okolo sebe i sebe samého, a tak přináší vhled do myšlení člověka pohybujícího se na hraně zákona. Oproti minulosti se snaží žít poctivě, dává šanci dlouhodobějším vztahům a uvažuje o smyslu lidské existence,“ říká Helena Třeštíková, která pro volné pokračování natáčela svého hrdinu třináct let. Více viz <https://www.dokrevue.cz/clanky/rene-vezen-svobody>